

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI

SITUAȚIILE FINANCIARE

**Întocmite în conformitate cu
Standardele Internaționale de Raportare Financiară**

pentru anul încheiat la 31 decembrie 2007

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
BILANȚUL CONTABIL
La 31 decembrie 2007

CUPRINS:

	PAGINA
Raportul auditorilor independenți.....	1
Bilanțul contabil.....	3
Contul de profit și pierdere.....	4
Situația fluxurilor de numerar	5
Situația privind capitalul și rezervele.....	6
Note la Situațiile Financiare.....	7 - 37

RAPORTUL AUDITORILOR INDEPENDENȚI

Către Banca Națională a Moldovei

1. Noi am exercitat auditul asupra situațiilor financiare anexate ale Băncii Naționale a Moldovei ("Banca") care cuprind bilanțul contabil la data de 31 decembrie 2007, precum și contul de profit și pierdere, situația privind capitalul și rezervele și situația fluxurilor de numerar pentru anul încheiat la acea dată, precum și sumarul politicilor contabile semnificative și alte note explicative.

Responsabilitatea Conducerii pentru Situațiile Financiare

2. Conducerea este responsabilă pentru întocmirea și prezentarea justă a situațiilor financiare în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară. Această responsabilitate include elaborarea, implementarea și menținerea controlului intern relevant pregătirii și prezentării juste a situațiilor financiare care nu conțin deficiențe semnificative, cauzate fie de fraude sau erori, selectând și aplicând politici contabile corespunzătoare și făcând estimări contabile rezonabile în aceste circumstanțe.

Responsabilitatea Auditorilor

3. Responsabilitatea noastră este de a expune o opinie asupra situațiilor financiare în baza auditului efectuat. Noi am exercitat auditul nostru în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit. Aceste standarde solicită ca noi să corespundem cerințelor etice și să planificăm și să realizăm auditul astfel încât să obținem o asigurare rezonabilă că situațiile financiare nu conțin erori semnificative.
4. Un audit presupune efectuarea procedurilor astfel încât să se obțină evidențe de audit aferente cifrelor și notelor explicative la situațiile financiare. Procedurile selectate depind de discernământul auditorilor, inclusiv evaluarea riscului deficiențelor semnificative din situațiile financiare cauzate fie de fraude sau erori. La evaluarea riscului, auditorul ia în considerație controlul intern aferent întocmirii și prezentării juste a situațiilor financiare ale Băncii astfel încât să elaboreze proceduri de audit corespunzătoare circumstanțelor, și nu pentru a expune o opinie asupra eficienței controlului intern al Băncii. Un audit include, de asemenea, evaluarea caracterului adecvat al principiilor de contabilitate utilizate și a rezonabilității estimărilor contabile efectuate de către conducere, precum și evaluarea prezentării de ansamblu a situațiilor financiare.
5. În opinia noastră, evidențele de audit obținute de noi sunt suficiente și ne oferă o bază rezonabilă pentru a ne exprima opinia.

Continuare*Opinia*

6. În opinia noastră, situațiile financiare prezintă o imagine veridică, sub toate aspectele semnificative, asupra poziției financiare a Băncii Naționale Moldovei la 31 decembrie 2007, precum și asupra rezultatelor operaționale și a fluxurilor de numerar pentru anul încheiat la acea dată, în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară.

19 martie 2008

Ernst & Young
Chișinău, Moldova

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
BILANȚUL CONTABIL
La 31 decembrie 2007

	Note	2007 MDL '000	2006 MDL '000
ACTIVE			
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	5	11,038,139	5,983,251
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	6	2,202,960	2,394,300
Împrumuturi reperfectate ale Guvernului RM	7	1,972,560	2,113,822
Valori mobiliare emise de către Guvernul RM	8	408,537	402,574
Credite acordate băncilor și altor persoane	9	38,839	46,032
Valori mobiliare investiționale	10	4,056,392	4,019,326
Active materiale pe termen lung	11	26,574	31,045
Active nemateriale	11	12,963	16,730
Alte active	12	7,325	3,730
TOTAL ACTIVE		19,764,289	15,010,810
OBLIGAȚIUNI, CAPITAL ȘI REZERVE			
Obligațiuni			
Monedă națională în circulație	13	7,603,347	5,817,191
Disponibilități ale Guvernului RM	14	2,506,809	871,627
Disponibilități ale băncilor	15	4,054,556	1,824,397
Certificate emise de BNM	16	812,928	943,347
Obligațiuni către organizațiile financiare internaționale	6	4,014,172	4,218,728
Alte obligațiuni	17	144,044	335,543
Total obligațiuni		19,135,856	14,010,833
Capital și rezerve			
Capital autorizat	18	288,923	288,923
Fondul general de rezervă	18	320,277	577,845
Total capital statutar		609,200	866,768
Rezerva veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	18	-	133,099
Rezerva veniturilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale	18	17,643	-
Alte rezerve	18	1,590	110
Total capital și rezerve		628,433	999,977
TOTAL OBLIGAȚIUNI, CAPITAL ȘI REZERVE		19,764,289	15,010,810

Notele anexate prezintă parte integrantă a acestor situații financiare.

Situațiile financiare au fost autorizate pentru a fi emise la 19 martie 2008:

Leonid Talmaci
Guvernator

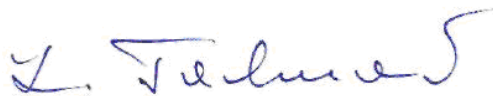
Natalia Zabolotnii
Director al Departamentului Buget,
Finanțe și Contabilitate, Contabil șef

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE
 Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2007

	Note	2007 MDL '000	2006 MDL '000
Venituri din dobânzi la plasamente pe termen scurt în bănci	20	372,827	213,025
Venituri din dobânzi la valori mobiliare	20	228,032	159,339
Venituri din dobânzi la creditele acordate	20	244,835	126,523
		<u>845,694</u>	<u>498,887</u>
Cheltuieli cu dobânzi la creditele primite	21	(24,805)	(32,559)
Cheltuieli cu dobânzi aferente disponibilităților	21	(98,918)	(46,380)
Cheltuieli cu dobânzi aferente operațiunilor cu valori mobiliare și REPO	21	(198,410)	(40,235)
		<u>(322,133)</u>	<u>(119,174)</u>
Venit / (cheltuieli) net(e) din dobânzi		<u>523.561</u>	<u>379,713</u>
Venituri / (pierderi) din tranzacții și diferențe de schimb valutar	22	(880,913)	266,429
Venituri / (pierderi) din reevaluarea valorilor mobiliare	23	24,504	(2,380)
Venituri / (cheltuieli) din provizioane la credite și creanțe îndoielnice		46	10
Alte venituri	24	24,234	10,076
Cheltuieli operaționale	25	(65,103)	(108,042)
Venit / (cheltuieli) net(e) operațional(e)		<u>(897.232)</u>	<u>166.093</u>
Profit / (pierdere) net(ă) a anului	19	<u>(373.671)</u>	<u>545.806</u>
Defalcarea veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare		-	(133,099)
Defalcarea veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea valorilor mobiliare investiționale		(17,643)	-
Acoperirea pierderilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valuate		133,099	-
Surplus realizat din indexarea activelor fixe		647	647
Profit / (pierdere) disponibil(ă) pentru distribuire	19	<u>(257.568)</u>	<u>413.354</u>

Notele anexate prezintă parte integrantă a acestor situații financiare.

Situațiile financiare au fost autorizate pentru a fi emise la 19 martie 2008:

Leonid Talmaci
Guvernator

Natalia Zabolotnii
Director al Departamentului Buget,
Finanțe și Contabilitate, Contabil șef

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
SITUAȚIA FLUXURILOR DE NUMERAR
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2007

	Note	<u>2007</u>	<u>2006</u>
		MDL '000	MDL '000
Fluxul de numerar din activitatea operațională			
Dobânzi încasate		835,936	481,875
Dobânzi plătite		(328,692)	(116,387)
Câștig din operațiuni în valută străină		24,504	4,544
Alte încasări		24,229	10,066
Plăți către salariați și furnizori		(55,063)	(93,110)
Flux de numerar înainte de variația activelor și obligațiilor		<u>500,914</u>	<u>286,988</u>
<i>(Majorarea) / diminuarea activelor operaționale</i>			
Diminuarea / (majorarea) creanțelor ale organizațiilor financiare internaționale		209	(1,962)
Majorarea valorilor mobiliare investiționale		(394,851)	(1,189,636)
Diminuarea împrumuturilor reperfectate ale Guvernului RM		160,000	118,800
Diminuarea creditelor acordate băncilor și altor persoane		7,193	10,327
		<u>(227,449)</u>	<u>(1,062,471)</u>
<i>Majorarea / (diminuarea) pasivelor operaționale</i>			
Majorarea monedei naționale în circulație		1,786,156	668,304
Majorarea disponibilităților Guvernului RM		1,635,613	526,414
Majorarea / (diminuarea) disponibilităților băncilor		2,300,955	(1,163,766)
(Diminuarea) / majorarea certificatelor emise de BNM		(130,160)	799,086
Majorarea obligațiilor către organizațiile financiare internaționale		133,137	533,076
Majorarea altor obligațiuni		121,785	2,188
		<u>5,847,486</u>	<u>1,365,302</u>
Flux net de numerar din activitatea operațională		<u>6,120,951</u>	<u>589,819</u>
Achiziții de active imobilizate		(4,431)	(8,777)
Flux net de numerar din activitatea de investiții		<u>(4,431)</u>	<u>(8,777)</u>
Contribuția Guvernului RM la capitalul statutar		-	250,000
Plăți către Stat		(313,498)	(162,775)
Flux net de numerar din activitatea financiară		<u>(313,498)</u>	<u>87,225</u>
Diferențe din reevaluări		(742,171)	259,198
Creșterea numerarului și echivalentelor de numerar		<u>5,060,851</u>	<u>927,465</u>
Numerar și echivalente de numerar la începutul perioadei		<u>6,385,825</u>	<u>5,458,360</u>
Numerar și echivalente de numerar la sfârșitul perioadei		<u>11,446,676</u>	<u>6,385,825</u>
		<u>2007</u>	<u>2006</u>
Analiza numerarului și echivalentelor de numerar			
Numerar în valută	5	1,362	1,354
Conturi Nostro în valută	5	678,630	63,824
Depozite la termen în valută	5	10,358,147	5,918,073
Valori mobiliare emise de către Guvernul RM	8	408,537	402,574
Numerar și echivalente de numerar, brut		<u>11,446,676</u>	<u>6,385,825</u>

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
SITUAȚIA PRIVIND CAPITALUL ȘI REZERVELE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2007

	Capital autorizat	Fond general de rezervă	Rezerva veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	Rezerva veniturilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale	Alte rezerve	Profitul net	Total capital și rezerve
	MDL '000	MDL '000	MDL '000	MDL '000	MDL '000	MDL '000	MDL '000
Sold la 1 ianuarie 2006	200,000	319,175	-	-	2,938	-	522,113
Profitul net al anului	-	-	-	-	-	545,806	545,806
Surplus realizat din indexarea activelor fixe	-	-	-	-	(647)	647	-
Defalcarea veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	-	-	133,099	-	-	(133,099)	-
Majorarea capitalului autorizat	88,923	-	-	-	-	(32,531)	56,392
Majorarea fondului general de rezervă	-	258,670	-	-	-	(65,062)	193,608
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare emise de către Guvernul RM	-	-	-	-	(2,181)	-	(2,181)
Profit alocat Bugetului de Stat	-	-	-	-	-	(315,761)	(315,761)
Sold la 31 decembrie 2006	288,923	577,845	133,099	-	110	-	999,977
Sold la 1 ianuarie 2007	288,923	577,845	133,099	-	110	-	999,977
Pierdere netă a anului	-	-	-	-	-	(373,671)	(373,671)
Surplus realizat din indexarea activelor fixe	-	-	-	-	(647)	647	-
Acoperirea pierderilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	-	-	(133,099)	-	-	133,099	-
Defalcarea veniturilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale	-	-	-	17,643	-	(17,643)	-
Utilizarea fondului general de rezervă	-	(257,568)	-	-	-	257,568	-
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare emise de către Guvernul RM	-	-	-	-	2,127	-	2,127
Sold la 31 decembrie 2007	288,923	320,277	-	17,643	1,590	-	628,433

1. Informația generală

Banca Națională a Moldovei (Banca sau BNM) a fost fondată în 1991. Activitatea Băncii este reglementată prin *Legea nr.548-XIII* cu privire la Banca Națională a Moldovei, aprobată de către Parlamentul Republicii Moldova la 21 iulie 1995. În conformitate cu legea menționată, Banca este o persoană juridică publică autonomă și este responsabilă față de Parlament. Obiectivul fundamental al Băncii Naționale este asigurarea și menținerea stabilității prețurilor. Banca, în consultare cu organele economice și financiare ale Guvernului stabilește și implementează politicile monetară și valutară în stat. Atribuțiile Băncii, sunt precum urmează:

- stabilește și implementează politica monetară și valutară în stat;
- acționează ca bancher și agent fiscal al statului;
- întocmește analize economice și monetare și în baza lor adresează Guvernului propuneri, aduce rezultatele analizelor la cunoștința publicului;
- autorizează, supraveghează și reglementează activitatea instituțiilor financiare;
- acordă credite băncilor;
- supraveghează sistemul de plăți în republică și facilitează funcționarea eficientă a sistemului de plăți interbancare;
- activează ca organ unic de emisiune a monedei naționale;
- stabilește, prin consultări cu Guvernul, regimul cursului de schimb al monedei naționale;
- păstrează și gestionează rezervele valutare ale statului;
- în numele Republicii Moldova își asumă obligații și execută tranzacțiile rezultate din participarea Republicii Moldova la activitatea instituțiilor publice internaționale în domeniul bancar, de credit și monetar în conformitate cu condițiile acordurilor internaționale;
- întocmește balanța de plăți a statului;
- efectuează reglementarea valutară pe teritoriul Republicii Moldova.

La 31 decembrie 2007 numărul unităților de personal, inclusiv locurile vacante, a constituit 450 unități, dintre care persoane angajate – 432 (la 31 decembrie 2006 numărul unităților de personal a constituit 451, dintre care persoane angajate - 441).

Rata inflației în anul 2007 a constituit 13.10 % (2006: 14.10%).

Oficiul înregistrat al Băncii se află pe bulevardul Renașterii 7, Chișinău, Republica Moldova.

2. Baza de întocmire

Situațiile financiare ale BNM sunt întocmite în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară (SIRF), care cuprind standardele și interpretările aprobate de către Consiliul pentru Standardele Internaționale de Contabilitate (IASB) și interpretările Comitetului pentru Standardele Internaționale de Contabilitate, aprobate de către Comitetul Standardelor Internaționale de Contabilitate (IASC) care sunt în vigoare.

Rapoartele financiare sunt prezentate în Lei Moldovenești (“MDL”), unitatea monetară a Republicii Moldova. Banca menține conturile și registrele sale în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară și *Legea cu privire la Banca Națională* și întocmește rapoartele sale financiare în conformitate cu acestea. Situațiile financiare sunt întocmite în baza convenției costului istoric, cu excepția activelor clasificate în categoria activelor financiare la valoarea justă trecute prin contul de profit și pierdere și activelor financiare disponibile pentru vânzare care sunt evaluate la valoarea justă.

3. Politici contabile semnificative

a. Reevaluarea soldurilor și tranzacțiilor în valută străină

Tranzacțiile în valută străină sunt înregistrate la rata de schimb din ziua tranzacției și sunt zilnic reevaluate utilizând rata oficială de schimb. La data bilanțului contabil, activele monetare și datoriile denumite în valută sunt convertite la rata de schimb din data bilanțului. Pentru anul 2007 ratele de schimb ale valurilor de referință au fost următoarele:

	2007		2006	
	mediu pe perioadă	la finele anului	mediu pe perioadă	la finele anului
USD/MDL	12.1362	11.3192	13.1319	12.9050
EUR/MDL	16.5986	16.6437	16.4918	16.9740
GBP/MDL	24.2728	22.6361	24.1934	25.3034
XDR/MDL	18.5624	17.8671	19.3235	19.3982

Diferențele de schimb valutar rezultate din finalizarea tranzacțiilor la rate de schimb diferite de cele ale stocului valutar sunt recunoscute în contul de profit și pierdere.

b. Date comparative

La modificarea prezentării elementelor din situațiile financiare, datele comparative au fost indicate astfel încât să reflecte schimbările de prezentare.

Astfel la prezentarea anumitor poziții din raportul Situația fluxurilor de numerar veniturile și pierderile nerealizate ce provin din variația cursurilor de schimb valutar au fost detaliate pe fiecare cont al bilanțului contabil în valută străină la data de raportare.

c. Estimări și raționamente contabile semnificative

Întocmirea situațiilor financiare în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară impune conducerea să recurgă la estimări și raționamente la determinarea sumelor înregistrate în situațiile financiare. Aceste estimări și raționamente sunt bazate pe informația disponibilă la data întocmirii situațiilor financiare. Astfel, rezultatele reale pot fi diferite de aceste estimări. Utilizarea estimărilor și raționamentelor este preponderent următoarea:

Valoarea justă a instrumentelor financiare

Atunci când valoarea justă a activelor și obligațiilor financiare înregistrate în bilanțul contabil nu poate fi determinată cu referință la piața activă, aceasta se determină utilizând diferite tehnici de evaluare care includ aplicarea modelelor matematice. Datele utilizate în aceste modele pot fi luate de pe alte piețe active existente dacă este cazul. În caz dacă nu este posibilă identificarea unor astfel de piețe, valoarea justă se determină prin aplicarea raționamentelor proprii.

Raționamentele includ analiza datelor aferente lichidității și aplicarea modelelor acceptate de conducerea BNM.

Provizion pentru pierderi la credite și creanțe

Banca revizuieste portofoliul de credite și creanțe la fiecare dată de raportare sau la necesitate pentru a estima necesitatea înregistrării unui provizion de depreciere a valorii acestor active în contul de profit și pierdere.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

d. Numerar și echivalente de numerar

Pentru întocmirea situației fluxurilor mijloacelor bănești, numerarul și echivalentele de numerar cuprind numerar în valută străină deținut în casă, conturi curente și plasamente pe termen scurt în alte bănci, valori mobiliare emise de către Guvernul RM cu scadența mai mică de 3 luni de la data achiziționării.

În Bilanțul Contabil numerarul și plasamentele pe termen scurt în bănci sunt prezentate pe baza netă (numerarul în casă în moneda națională fiind compensat cu moneda națională emisă în circulație).

e. Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale

Sumele înregistrate în bilanțul contabil la poziția “Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale” includ, în principal, cota de participare a Republicii Moldova la Fondul Monetar Internațional (“FMI”). Această sumă este stabilită în Drepturi Speciale de Tragere (“XDR”), dar prezentarea ei se face în MDL.

f. Active financiare

Banca clasifică activele sale financiare în următoarele categorii: active financiare la valoarea justă trecute prin contul de profit și pierdere, credite acordate de către Bancă, investiții deținute până la scadență și active financiare disponibile pentru vânzare.

Active financiare la valoarea justă trecute prin contul de profit și pierdere

Active financiare la valoarea justă trecute prin contul de profit și pierdere sunt valori mobiliare care au fost achiziționate fie cu scopul generării unui profit din fluctuațiile pe termen scurt ale prețului, fie sunt valori mobiliare incluse în portofoliu cu o tendință de generare a profiturilor pe termen scurt. După recunoașterea inițială, aceste valori mobiliare sunt reevaluate la valoarea justă, în baza prețului cotat oferit. Dobânda de la valorile mobiliare este recunoscută în venituri din dobândă.

Această categorie de active financiare cuprinde valorile mobiliare emise de nerezidenți cu cupon sau scont și achiziționate pe piețele străine, care sunt prezentate în bilanț la articolul „Valori mobiliare investiționale”.

Credite și creanțe ale Băncii

Creditele și creanțele Băncii reprezintă instrumente financiare, prin care mijloacele bănești sunt acordate direct împrumutatului și sunt recunoscute când mijloacele sunt înaintate beneficiarului. Acestea sunt inițial înregistrate la cost, ceea ce reprezintă valoarea justă a mijloacelor alocate și, ulterior, sunt evaluate la costul amortizat.

Creditele acordate băncilor și altor persoane sunt raportate la costul amortizat, care se determină prin micșorarea valorii inițiale cu sumele casate și provizioanele pentru depreciere.

În această categorie Banca include împrumuturile reperfectate ale Guvernului RM, creditele acordate băncilor comerciale și salariaților.

Investiții deținute până la scadență

Investițiile deținute până la scadență sunt active financiare nederivate cu plăți fixe sau determinabile și scadențe fixe, pe care BNM are intenția și abilitatea de a le deține până la scadență. După recunoașterea inițială, activele financiare deținute până la scadență sunt evaluate ulterior la costul amortizat utilizând metoda dobânzii efective și diminuat cu valoarea provizionului pentru deprecierea valorii.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

f. Active financiare (continuare)

Investiții deținute până la scadență (continuare)

În perioada de raportare Banca nu are articole clasificate la această categorie.

Active financiare disponibile pentru vânzare

Toate activele financiare care nu sunt clasificate la valoarea justă trecute prin contul de profit și pierdere sau deținute până la scadență sunt incluse în categoria valorilor mobiliare disponibile pentru vânzare.

Toate achizițiile sau vânzările de valori mobiliare care necesită furnizare în termeni stabiliți prin reglementări sau acorduri de piață sunt recunoscute la data tranzacționării. Inițial, activele disponibile pentru vânzare sunt recunoscute la valoarea justă (inclusiv costurile de tranzacționare). Ulterior recunoașterii inițiale, ele sunt reevaluate la valoarea justă care se bazează pe prețul cotelat oferit sau pe sumele derivate din modelele fluxurilor financiare și coeficienții, ce reflectă circumstanțele specifice ale emitentului.

Veniturile și pierderile nerealizate aferente acestei categorii de active financiare sunt recunoscute direct în capital. Când activele financiare disponibile pentru vânzare sunt scoase din evidență, pierderea sau venitul cumulativ, inițial recunoscut la capital, este recunoscut în contul de profit și pierdere.

Dobânda calculată utilizând metoda dobânzii efective este recunoscută în contul de profit și pierdere.

În această categorie Banca include valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova, care sunt prezentate în bilanț la articolul „Valori mobiliare emise de către Guvernul RM”.

g. Valoarea justă a instrumentelor financiare

Valoarea justă este suma la care un instrument financiar ar putea fi schimbat într-o tranzacție curentă dintre două părți dispuse, cu excepția unei vânzări forțate sau lichidări, și este cel mai bine exprimată la prețul cotelat pe piață.

Creditele și avansurile acordate de către Bancă sunt prezentate la costul amortizat minus o estimare de provizion.

Valoarea de bilanț a activelor și datoriilor financiare evaluate la costul amortizat aproximează valoarea justă a acestora.

Valorile mobiliare ale nerezidenților sunt clasificate ca active financiare la valoarea justă trecute prin contul de profit și pierdere, pierderile sau veniturile din reevaluarea lor la valoarea de piață fiind trecute în contul de profit și pierdere.

Valoarea justă a instrumentelor financiare disponibile pentru vânzare este stabilită de Bancă utilizând informațiile disponibile pe piață și metodologiile corespunzătoare de evaluare, cum ar fi tehnicile fluxurilor bănești decontate.

Valorile mobiliare de stat sunt clasificate ca fiind disponibile pentru vânzare și sunt raportate la valoarea justă.

La aplicarea tehnicilor fluxurilor bănești decontate, fluxurile bănești estimate pentru viitor sunt bazate pe cele mai bune decizii ale conducerii și rata discountului este o rată de piață la data bilanțului contabil cu condiții și termeni similari. Totodată, este necesar ca raționamentele profesionale să fie aplicate la interpretarea datelor de piață pentru obținerea valorii juste estimate.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

g. Valoarea justă a instrumentelor financiare (continuare)

Valoarea justă a valorilor mobiliare de stat deținute în portofoliu (pentru scadențele care nu au fost tranzacționate recent pe piața secundară) se estimează prin obținerea la data de raportare a ratelor noi de dobândă (curente pe piață) pentru fiecare scadență a valorilor mobiliare de stat deținute în portofoliul BNM din curba ratelor curente ale dobânzilor. Această curbă este construită pentru ziua respectivă în baza rezultatelor licitațiilor recente de vânzare a valorilor mobiliare de stat pe piața primară, precum și a tranzacțiilor efectuate pe piața secundară pentru ultimele 5 zile lucrătoare precedente.

h. Provizioane pentru deprecierea creditelor și altor active

Un provizion de risc de credit este constituit dacă există dovezi obiective (ce țin de starea financiară a băncii, asigurarea rambursării creditelor, efectuarea plăților curente, renegocierea sau prolongarea termenelor de rambursare a creditelor sau/și dobânzilor aferente) conform cărora Banca nu va fi în măsură să recupereze toate sumele datorate (suma inițială a creditului și dobânda).

Suma provizionului reprezintă diferența dintre valoarea contabilă și valoarea recuperabilă estimată, calculată ca valoarea actualizată a fluxurilor de numerar estimate a fi recuperate, inclusiv sumele recuperabile din gaj, actualizate pe baza ratei dobânzii inițiale a instrumentului. Diminuarea sau majorarea provizionului pentru deprecierea creditelor se efectuează în cazul în care suma provizionului calculat la data curentă este respectiv mai mică sau mai mare decât suma provizionului format anterior.

Provizionul pentru deprecierea creditului se utilizează pentru acoperirea creditelor clasificate ca neperformante în cazul falimentării băncii comerciale și/sau insuficienței mijloacelor proprii ale acestora pentru achitarea datoriilor către BNM. Aceste credite se trec la scăderi din contul provizioanelor formate anterior.

Recuperările de credit, casate în perioadele anterioare, sunt incluse în venituri.

Pentru acoperirea riscurilor și pierderilor posibile, obiective din datorii debitoare se formează provizionul pentru creanțe îndoielnice. Provizionul reprezintă o cheltuială în momentul constituirii sau majorării și, respectiv, un venit la anulare sau diminuare. Provizioanele pentru creanțele îndoielnice nu sunt utilizate pentru acoperirea pierderilor rezultate din casarea creanțelor îndoielnice devenite nerecuperabile. Creanța îndoielnică se consideră nerecuperabilă în cazul în care există confirmarea instanțelor abilitate că o astfel de creanță și-a pierdut valoarea și nu va fi recuperată. Casarea creanțelor îndoielnice este recunoscută în calitate de cheltuială și provizionul creat se diminuează cu reflectarea la venituri.

i. Acorduri de vânzare și răscumpărare

Valorile mobiliare vândute cu un angajament simultan de răscumpărare la o dată anumită (REPO) sunt ulterior recunoscute în bilanțul contabil ca valori mobiliare și sunt evaluate în conformitate cu politicile contabile respective. Datoriile înregistrate în urma acestui acord sunt incluse în creanțe către Guvern. Diferența dintre prețul de vânzare și prețul de răscumpărare reprezintă cheltuieli cu dobânzi calculate în conformitate cu metoda randamentului efectiv.

În perioada de raportare curentă asemenea operațiuni nu au fost efectuate de către Bancă.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

j. Active materiale pe termen lung

Activele materiale pe termen lung sunt înregistrate la cost minus uzura acumulată.

În 1996 Banca a efectuat indexarea clădirilor și echipamentelor care au fost procurate înainte de 1 ianuarie 1996 prin aplicarea unui set de indicatori elaborați de Guvernul Republicii Moldova. Acești indicatori au fost aplicați la valoarea netă de bilanț a activelor pentru a reflecta modificările de preț. Indicatorii au variat în conformitate cu tipul activului și data achiziționării.

Cheltuielile privind reparațiile și întreținerea sunt înregistrate ca cheltuieli operaționale la momentul realizării lor. Cheltuielile ulterioare privind mijloacele fixe sunt recunoscute ca active doar dacă aceste cheltuieli îmbunătățesc condiția activului peste limitele standardului de performanță evaluat inițial.

Amortizarea mijloacelor fixe se calculează prin metoda liniară, folosindu-se următoarele rate de amortizare pentru a reduce costul fiecărui activ la valoarea reziduală pe durata de viață utilă a acestuia:

	<u>rata anuală</u>
Clădiri	5%
Camioane	10%
Clădiri din lemn	20%
Autoturisme și autovehicule destinate transportului persoanelor	20%
Echipament special	20%
Echipament de birotică	20%
Mașini și utilaje	30%

k. Active nemateriale

Activele nemateriale reprezintă costurile de achiziție a programelor informatice, care sunt amortizate folosind metoda liniară pe duratele estimate de viață prin aplicarea unei rate anuale de amortizare determinată în dependență de durata de funcționare utilă a activului care se determină la momentul dării în exploatare a acestora, în funcție de perioada în care se preconizează să fie folosit activul sau pe perioada drepturilor contractuale. La 31 decembrie 2007 durata de funcționare utilă a activelor nemateriale aflate în exploatare varia între 1 an și 5 ani.

Atunci când valoarea de bilanț a unui activ nematerial este mai mare decât valoarea recuperabilă estimată, activul este depreciat până la valoarea recuperabilă. Costurile asociate dezvoltării sau menținerii elementelor de programe informatice sunt recunoscute în contul de profit și pierdere în momentul, în care sunt efectuate.

l. Monedă națională în circulație

Moneda națională în circulație este recunoscută la valoarea nominală. În scop de prezentare, moneda națională în circulație se diminuează cu moneda națională în casa centrală a BNM. Costurile producerii monedei naționale se reflectă în contul de profit și pierdere la momentul suportării acestor cheltuieli.

m. Disponibilități ale băncilor

Disponibilitățile băncilor includ mijloacele pe conturile „Loro” și cele curente ale băncilor rezidente și nerezidente, precum și depozitele atrase la termen de la bănci și dobânzile calculate aferente acestora.

Disponibilitățile băncilor includ *inter alia* și rezervele obligatorii, pe care băncile trebuie să le mențină în conturile deschise la BNM în conformitate cu cerințele prudențiale.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

m. Disponibilități ale băncilor (continuare)

Rezervele obligatorii sunt determinate în baza mediei soldurilor zilnice din conturile de depozit și alte pasive similare ale băncilor comerciale, specificate în acest scop în *Regulamentul BNM cu privire la regimul rezervelor obligatorii*.

În bilanțul contabil disponibilitățile băncilor sunt prezentate la valoarea lor nominală, în cazul depozitelor atrase ulterior se evaluează la costul amortizat.

n. Disponibilități ale Guvernului RM

Disponibilitățile Guvernului includ mijloacele bugetului de stat deținute în Contul Unic Trezorerial, depozitele la termen ale Ministerului Finanțelor și mijloacele Directoratului Liniei de Credit de pe lângă Ministerul Finanțelor și se reflectă în bilanțul contabil la valoarea nominală. Depozitele Ministerului Finanțelor sunt evaluate ulterior la costul amortizat.

o. Certificatele emise de BNM

Certificatele emise de BNM reprezintă valori mobiliare cu scont și se reflectă în bilanțul contabil la data decontării la prețul de vânzare. După recunoașterea inițială certificatele se evaluează la costul amortizat utilizând rata dobânzii efective cu calcularea și reflectarea amortizării scontului în ultima zi lucrătoare a fiecărei luni, și la data scadenței certificatelor BNM.

p. Obligațiuni către organizațiile financiare internaționale

Obligațiunile către organizațiile financiare internaționale sunt recunoscute inițial la valoarea justă, egală cu valoarea încasărilor. Obligațiunile către organizațiile financiare internaționale sunt ulterior evaluate la costul amortizat. Orice diferență între încasările nete și valoarea de răscumpărare este recunoscută în contul de profit și pierdere pe parcursul perioadei până la scadență.

q. Capital și rezerve

Banca menține capitalul său la nivelul necesar pentru atingerea obiectivului stabilit în *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548 – XIII din 21 iulie 1995*.

Capitalul Băncii Naționale a Moldovei, include:

- capitalulul statutar:
 - capitalul autorizat
 - fondul general de rezervă
- conturi de rezervă a veniturilor nerealizate
- alte conturi de rezervă, în conformitate cu cerințele SIRF.

Capitalul statutar este dinamic și se formează din profitul anului disponibil pentru distribuire și/sau din contribuțiile Guvernului, până când mărimea acestuia va atinge 10% din totalul obligațiunilor monetare ale BNM (care reprezintă totalitatea obligațiunilor reflectate în bilanțul BNM cu excepția obligațiunilor față de Guvern și a celor față de Fondul Monetar Internațional).

3. Politici contabile semnificative (continuare)

q. Capital și rezerve (continuare)

Capitalul autorizat este subscris și deținut exclusiv de către stat, el nu este transferabil sau nu poate fi grevat cu sarcini. Nici o reducere a nivelului obligațiunilor monetare, atât pe parcursul, cât și la finele anului financiar, nu implică diminuarea capitalului statutar creat anterior.

Fondul general de rezervă se utilizează exclusiv pentru acoperirea pierderilor nete înregistrate de către Banca Națională la încheierea anului financiar. În cazul în care la finele anului financiar soldul fondului general de rezervă devine debitar, Guvernul, în persoana Ministerului Finanțelor, în decurs de 60 de zile după primirea raportului auditorului extern asupra dării de seamă financiară a Băncii Naționale, transferă Băncii Naționale o contribuție de capital în valori mobiliare de stat la o rată a dobânzii de piață, în volumul necesar pentru acoperirea soldului debitar.

Deoarece repartizarea veniturilor nerealizate poate afecta realizarea obiectivului BNM, Banca reține veniturile nerealizate, provenite ca urmare a fluctuațiilor cursurilor valutare precum și cele provenite din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină la valoarea lor justă în rezerva veniturilor nerealizate, care se utilizează ulterior pentru acoperirea pierderilor nerealizate generate de sursele respective.

În bilanț atât capitalul statutar, cât și rezervele sunt prezentate la valoare nominală.

r. Impozit pe venit

În conformitate cu art. 24 alin. (15) p. f) al *Legii nr. 1164-XIII din 24 aprilie 1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului Fiscal*, Banca Națională a Moldovei este scutită de plata impozitului pe veniturile obținute aferente activității sale.

s. Venituri din dobânzi și cheltuieli din dobânzi

Veniturile și cheltuielile din dobânzi sunt recunoscute în contul de profit și pierdere pentru toate instrumentele evaluate la costul amortizat prin metoda liniară și cele evaluate la costul amortizat utilizând metoda dobânzii efective.

t. Reevaluarea activelor și obligațiunilor în valută

Veniturile și/sau pierderile valutare nerealizate se formează în rezultatul reevaluării zilnice a stocurilor valutare ca diferența dintre cursul oficial al leului moldovenesc în raport cu valutele străine care formează stocurile valutare respective, reevaluării conturilor Fondului Monetar Internațional pe parcursul anului financiar, precum și urmare reevaluării lunare la valoarea justă a valorilor mobiliare în valută străină disponibile în portofoliul Băncii Naționale.

În calitate de bancă centrală și în scopul intervenirii pe piața valutară, BNM menține poziții valutare deschise la datele de raportare.

În conformitate cu art. 20 al *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei* la finele anului financiar veniturile nete nerealizate aferente reevaluării stocurilor valutare și valorilor mobiliare în valută străină disponibile în portofoliul BNM, se transferă în conturile corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate.

Suma pierderilor nete nerealizate, după trecerea acestora prin contul de profit și pierdere, se acoperă din sursele conturilor corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate, până când soldul acestora devine zero.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

u. Activități fiduciare

Banca Națională a Moldovei acționează în unele cazuri ca agent fiscal al Statului. Activele și veniturile aferente acestor activități nu sunt incluse în aceste situații financiare.

v. Datorii și active contingente

Datoriile contingente nu sunt recunoscute în situațiile financiare. Ele sunt prezentate în note, cu excepția cazurilor în care posibilitatea ieșirilor de resurse cu beneficii economice este înlăturată. Activele contingente nu sunt recunoscute în situațiile financiare, dar sunt prezentate când o intrare de beneficii economice este probabilă.

w. Provizioane

Banca recunoaște provizioane atunci când are obligația legală sau implicită de a transfera beneficii economice ca rezultat al unor evenimente trecute și atunci când o estimare rezonabilă a obligației poate fi efectuată.

x. Costurile aferente schemelor de pensionare și beneficiile angajaților

Pe parcursul derulării activității curente, BNM execută plăți către bugetul asigurărilor sociale de stat și fondul asigurării obligatorii de asistență medicală al Republicii Moldova, inclusiv cele efectuate în numele angajaților săi, conform legislației în vigoare. Contribuțiile de asigurare socială de stat, precum și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală suportate de Banca Națională pe cont propriu se reflectă la cheltuieli la momentul calculării salariului. Banca nu participă la nici o altă schemă de pensionare și nu are nici o obligație de a oferi alte beneficii foștilor sau actualilor angajați.

y. Standarde și interpretări emise dar care încă nu au intrat în vigoare

Câteva noi standarde și interpretări ce au fost emise vor intra în vigoare cu începere de la 1 ianuarie 2008 sau pentru perioade ulterioare:

IAS 1, Prezentarea Situațiilor Financiare (revizuit în septembrie 2007; în vigoare pentru perioadele anuale cu începere de la 1 ianuarie 2009 sau de la o dată anterioară). Amendamentul principal la IAS 1 este înlocuirea raportului privind rezultatele financiare cu raportul privind rezultatele financiare cuprinzătoare care vor include modificările în capital neaferente proprietarilor, precum reevaluarea activelor financiare disponibile pentru comercializare. În mod alternativ, entităților li se va permite prezentarea a doua rapoarte: un raport privind rezultatele financiare și un raport privind rezultatele financiare cuprinzătoare. De asemenea IAS 1 revizuit introduce cerința de a prezenta un raport privind poziția financiară (bilanțul contabil) la începutul primei perioade comparative din data când entitatea a modificat cifrele comparative datorita reclassificărilor, modificărilor în politicile contabile, sau corecțiile de erori. Banca presupune că IAS 1 revizuit va afecta prezentarea situațiilor financiare dar care nu vor avea niciun impact asupra recunoașterii sau evaluării unor tranzacții sau solduri specifice.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

y. Standarde și interpretări emise dar care încă nu au intrat în vigoare (continuare)

IFRS 8, Segmente Operaționale (în vigoare pentru perioadele anuale cu începere de la 1 ianuarie 2009 sau de la o dată anterioară). Standardul se aplică entităților ale căror instrumente de capital sau datorii sunt comercializate pe piața activă sau care înregistrează, sau sânt în proces de înregistrare a situațiilor financiare către organele de reglementare cu scopul emiterii unui tip de instrument pe piața activă. IFRS 8 solicită unei entități să prezinte informație descriptivă și financiară referitor la segmentele sale operaționale și specifică în ce mod o entitate urmează să raporteze această informație. Banca nu are diferite sectoare de activitate, respectiv Standardul nu se va aplica situațiilor financiare ale Bancii.

IAS 23, Costurile îndatorării (revizuit în martie 2007; în vigoare pentru perioadele anuale cu începere de la 1 ianuarie 2009 sau de la o dată anterioară). IAS 23 revizuit a fost emis în martie 2007. Amendamentul principal la IAS 23 este eliminarea opțiunii de recunoaștere imediată la cheltuieli ale costurilor îndatorării ce se referă la activele cu un ciclu lung de producție în scopul de a fi utilizate sau vândute. De aceea, o entitate este obligată să capitalizeze astfel de costuri în cadrul costului acelui activ. Standardul revizuit este aplicabil în perspectivă pentru costurile îndatorării ce se referă la active ce se califică pentru care data inițială de capitalizare este la 1 ianuarie 2009 sau la o dată anterioară. Datorită specificului Băncii, nu se preconizează că vor apare circumstanțe pentru aplicarea Standardului dat.

Interpretări IFRIC care încă nu au intrat în vigoare:

IFRIC 12, Angajamente de cesiune de servicii (în vigoare pentru perioadele anuale cu începere de la 1 ianuarie 2008 sau de la o dată anterioară);

IFRIC 13, Programe de loialitate pentru clienți (în vigoare pentru perioadele anuale cu începere de la 1 iulie 2008 sau de la o dată anterioară);

IFRIC 14, IAS 19 – Limita asupra unui activ de beneficii determinate, Cerințele Minime de Finanțare și Interacțiunea lor (în vigoare pentru perioadele anuale cu începere de la 1 ianuarie 2008 sau de la o dată anterioară).

Toate interpretările menționate mai sus, datorită specificului Băncii, nu se preconizează să fie aplicate de către Bancă.

În acest context, toate Standardele și Interpretările descrise mai sus nu se preconizează să afecteze situațiile financiare ale Băncii.

4. Managementul riscului

Pe parcursul desfășurării normale a activității sale, Banca Națională a Moldovei este expusă la o serie de riscuri de natură operațională și financiară.

Riscul operațional

Riscul operațional implică riscul pierderilor în termeni atât financiari, cât și non-financiari în rezultatul erorilor umane, cât și a căderilor sau funcționării inadecvate a sistemului de control intern. Managementul riscului operațional al Băncii este conceput ca parte integră a operațiunilor și managementului de fiecare zi. Managementul riscului operațional include politici care descriu standarde de conduită impuse persoanelor implicate, și sistemele de control intern specifice fiecărei subdiviziuni, elaborate luând în considerație particularitățile activității lor de bază.

4. Managementul riscului (continuare)

Riscul operațional (continuare)

Astfel, subdiviziunile BNM elaborează procedurile proprii de control intern în scopul monitorizării și gestionării adecvate a riscurilor aferente.

Banca Națională a Moldovei evaluează acest risc prin intermediul Departamentului Audit Intern, care testează și își expune opinia asupra eficienței funcționării sistemului de control intern. Divizarea responsabilităților între diversele subdiviziuni ale Băncii Naționale a Moldovei („front-office”, „middle-office”, „back-office”) este considerată de asemenea un mecanism de control al riscului operațional.

Riscul financiar

Principalele categorii de riscuri financiare, la care Banca este expusă sunt: riscul de credit, riscul de lichiditate, riscul de piață care include riscul ratei dobânzii, riscul valutar. Structura activelor și obligațiilor depinde în principal de natura funcțiilor statutare ale Băncii Naționale a Moldovei și nu neapărat de aspectele comerciale. În același timp, BNM controlează permanent expunerea sa față de riscuri, prin diverse tehnici de gestionare a riscului.

Activitatea de gestionare a riscului desfășurată în cadrul Băncii Naționale a Moldovei este reglementată prin instrucțiuni și proceduri interne și este monitorizată de managementul Băncii, care analizează problemele legate de politica monetară, investițională și cea valutară a Băncii Naționale a Moldovei și stabilește limite pentru volumele de operațiuni.

4.1 Riscul de credit

Riscul de credit este riscul pierderilor rezultate în urma eșecului unei contrapărți de a-și îndeplini obligațiunile contractuale.

Banca Națională a Moldovei este expusă la riscul de credit, respectiv riscul când un client nu poate rambursa toate datoriile la timp. În general, expunerea maximă a BNM la riscul de credit, exclusiv valoarea garanției, este reflectată în valoarea contabilă a activelor financiare.

Riscul de credit aferent operațiunilor de credit în moneda națională este monitorizat și controlat.

Pentru a controla expunerea la riscul de credit sunt prevăzute următoarele elemente de control al riscului:

- stabilirea procentului de asigurare a tranzacției (haircut) - când valorile mobiliare sunt cumpărate la rate ale dobânzii mai înalte decât cele stabilite pe piață la moment, Banca Națională protejându-se de eventualele nerambursări ale mijloacelor de către banca-contraparte;
- solicitarea gajului suplimentar pentru menținerea procentului inițial de asigurare a tranzacției, stabilit de BNM.

Pentru a diminua expunerea la riscul de credit asociat creditelor acordate băncilor comerciale pentru creditarea cooperativelor de construcție locativă, BNM permanent monitorizează calitatea portofoliului de credite și situația financiară a debitorilor, și periodic evaluează provizioanele - reducerile pentru pierderi la credite, ajustându-le astfel încât să reflecte cea mai bună estimare curentă. Riscul de credit asociat acestor credite scade și datorită micșorării soldului creditelor acordate.

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Riscul de credit (continuare)

Riscul de credit asociat cu creditele „intraday”/„overnight”/facilitatea de lombard se gestionează zilnic prin utilizarea limitelor de politică monetară și prin asigurarea cu valori mobiliare de stat și certificatele emise de BNM care au un grad înalt de lichiditate.

Pentru a reduce expunerea la riscul de credit aferent creditelor acordate personalului Băncii, Banca acceptă în calitate de gaj obiecte de proprietate procurate din împrumuturi și salarii în caz că împrumutul a fost oferit pentru necesități primordiale.

Riscul de credit aferent efectuării tranzacțiilor în scopul gestionării rezervelor valutare este monitorizat prin selectarea instrumentelor investiționale cu lichiditate înaltă și un grad minim de risc, precum și stabilirea limitelor pe investiții și a controlului zilnic al acestora.

Totodată, un element esențial al gestionării riscului de credit este efectuarea de către BNM a investițiilor în scopul gestionării rezervelor valutare la contrapărți sigure cu calitate creditară înaltă pe termen lung, stabilită de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor’s, Moody’s și Fitch IBCA) și autorizate de către BNM pentru tranzacțiile în valută străină.

Tabelul expus în continuare reprezintă activele băncii în baza rating-ului pe termen lung:

Active financiare	Ratingul pe termen lung	31 decembrie 2007	31 decembrie 2006
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci (în valută străină):	AAA	3,593,441	2,237,097
	AA+	-	430,710
	AA	5,608,128	2,107,366
	AA-	1,836,238	1,207,942
	A+	-	83
	A	319	5
	A-	-	48
	BBB-	13	-
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	AAA	2,202,960	2,394,300
Împrumuturi reperfectate ale Guvernului RM	N/A	1,972,560	2,113,822
Valori mobiliare emise de către Guvernul RM	N/A	408,537	402,574
Credite acordate băncilor și altor persoane	N/A	38,839	46,032
Valori mobiliare investiționale	AAA	4,056,392	4,019,326
Alte active	N/A	5,232	1,541
Total active financiare		19,722,659	14,960,846

Pentru cuantificarea riscului de credit la investițiile efectuate în valută străină se calculează valoarea riscului de credit aplicat portofoliului de investiții în baza coeficienților de default determinați de către agenția Standard & Poor’s, pentru fiecare tip de rating, investițiile fiind divizate în trei categorii (mai mici sau egale cu un an, de la un an la doi ani și mai mari de 2 ani). La situația din 31 decembrie 2007 riscul de credit al portofoliului de investiții este evaluat la nivelul de cca 574 mii lei (echivalentul a cca 51 mii USD).

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Riscul de credit (continuare)

Pentru a evalua diversificarea portofoliului activelor și a estima corect riscul de credit în funcție de aria geografică se prezintă clasificarea activelor băncii în dependența de țara de investiție, cu excepția numerarului, care se clasifică în funcție de țara de origine:

Țara	<u>31 decembrie 2007</u>	<u>31 decembrie 2006</u>
SUA	4,752,215	2,947,115
Organizații Financiare Internaționale	2,653,637	2,520,282
Germania	2,556,550	1,750,606
Franța	1,600,271	952,994
Belgia	1,394,328	1,314,056
Suedia	562,942	431,779
Elveția	2,446,482	430,715
Olanda	1,321,354	721,407
Marea Britanie	9,484	1,327,253
Alte Țări	228	670
Moldova	2,425,168	2,563,969
Total active financiare	<u>19,722,659</u>	<u>14,960,846</u>

La articolul „Organizații Financiare Internaționale”, ponderea esențială o deține cota Republicii Moldova la FMI. Concomitent ponderea cea mai esențială în investiții și disponibilități efectuate în dependență de țară o dețin SUA (24.10% din total active), Germania (12.96%) și Elveția (12.40%).

4.2 Riscul de lichiditate

Riscul de lichiditate reprezintă riscul că Banca nu-și va putea onora obligațiunile de plată la scadență în circumstanțe altele decât cele normale. Scadențele activelor și obligațiunilor, precum și capacitatea de a înlocui la un cost acceptabil datoriile purtătoare de dobândă pe măsură ce acestea ajung la scadență, constituie factori importanți pentru evaluarea lichidității Băncii Naționale a Moldovei.

Riscul de lichiditate este gestionat în mod permanent de către BNM prin limitarea duratei maxime admisibile a scadenței portofoliului de investiții, ceea ce nu permite efectuarea investițiilor în instrumente cu scadențe mari, prin urmare scadența rămasă a instrumentelor din portofoliul BNM fiind diversificată.

Lichiditatea este unul dintre criteriile de bază în determinarea componenței activelor valutare. Acest fapt reflectă necesitatea potențială de a lichidifica rezervele valutare în scopuri de intervenție, în cazul în care apar așa necesități.

Valorile mobiliare în valută străină deținute în portofoliul Băncii Naționale a Moldovei sunt instrumente cu un grad înalt de lichiditate, ceea ce ar însemna că, ele ar putea fi vândute, înainte de scadență.

Valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova și deținute de Banca Națională a Moldovei au scadența contractuală maximă de 91 zile. Cu toate acestea, la scadență aceste valori mobiliare sunt răscumpărate de Guvern și sunt emise noi valori mobiliare care sunt achiziționate de Banca Națională a Moldovei.

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de lichiditate (continuare)

Împrumuturile acordate de Banca Națională a Moldovei Guvernului Republicii Moldova au scadența contractuală de 91 zile. La scadență dobânda acumulată este plătită Băncii Naționale a Moldovei, iar împrumuturile sunt reînnoite.

Conform *Planului de convertire a împrumuturilor de stat contractate anterior de la BNM în valori mobiliare de stat din 12 septembrie 2007*, Banca Națională și Ministerul Finanțelor pe parcursul trimestrului I din anul 2008 vor efectua convertirea în valori mobiliare de stat a împrumuturilor contractate anterior de la Banca Națională.

Analiza activelor și obligațiilor în funcție de scadența contractuală la situația din 31 decembrie 2007 este prezentată după cum urmează:

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2007
(toate sumele sunt exprimate în mii MDL)

4. Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de lichiditate (continuare)

	<u>0-3 luni</u>	<u>3-6 luni</u>	<u>6-12 luni</u>	<u>De la 1 la 2 ani</u>	<u>Mai mult de 2 ani</u>	<u>Scadență nedeterminată</u>	<u>Total</u>
31 decembrie 2007							
Active							
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	7,536,751	3,501,388	-	-	-	-	11,038,139
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	1,730	-	-	-	-	2,201,230	2,202,960
Împrumuturi reperfectate ale Guvernului RM	1,972,560	-	-	-	-	-	1,972,560
Valori mobiliare emise de către Guvernul RM	408,537	-	-	-	-	-	408,537
Credite acordate băncilor și altor persoane	1,707	1,708	3,415	6,758	25,251	-	38,839
Valori mobiliare investiționale	923,059	681,121	1,182,405	1,038,322	231,485	-	4,056,392
Active materiale pe termen lung	-	-	-	-	-	26,574	26,574
Active nemateriale	-	-	-	-	-	12,963	12,963
Alte active	7,325	-	-	-	-	-	7,325
Total active	<u>10,851,669</u>	<u>4,184,217</u>	<u>1,185,820</u>	<u>1,045,080</u>	<u>256,736</u>	<u>2,240,767</u>	<u>19,764,289</u>
Obligațiuni							
Moneda națională în circulație	7,603,347	-	-	-	-	-	7,603,347
Diponibilități ale Guvernului RM	2,239,809	122,000	145,000	-	-	-	2,506,809
Disponibilități ale băncilor	4,054,556	-	-	-	-	-	4,054,556
Certificate emise de BNM	812,928	-	-	-	-	-	812,928
Obligațiuni către organizațiile financiare internaționale	109,656	16,509	107,465	210,725	1,361,616	2,208,201	4,014,172
Alte obligațiuni	144,044	-	-	-	-	-	144,044
Total obligațiuni	<u>14,964,340</u>	<u>138,509</u>	<u>252,465</u>	<u>210,725</u>	<u>1,361,616</u>	<u>2,208,201</u>	<u>19,135,856</u>
Decalaj	<u>(4,112,671)</u>	<u>4,045,708</u>	<u>933,355</u>	<u>834,355</u>	<u>(1,104,880)</u>	<u>32,566</u>	<u>628,433</u>
31 decembrie 2006							
Total active	<u>8,761,825</u>	<u>1,048,303</u>	<u>1,233,114</u>	<u>1,495,529</u>	<u>32,421</u>	<u>2,439,618</u>	<u>15,010,810</u>
Total obligațiuni	<u>9,919,684</u>	<u>-</u>	<u>141,009</u>	<u>269,330</u>	<u>1,286,046</u>	<u>2,394,764</u>	<u>14,010,833</u>
Decalaj	<u>(1,157,859)</u>	<u>1,048,303</u>	<u>1,092,105</u>	<u>1,226,199</u>	<u>(1,253,625)</u>	<u>44,854</u>	<u>999,977</u>

4. Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de piață

Riscul de piață este riscul ca valoarea unui instrument financiar să fluctueze ca rezultat al schimbării prețurilor pieței, chiar dacă aceste schimbări sânt cauzate de factori specifici titlurilor de valoare individuale sau emitentului acestora, sau factori care afectează toate titlurile de valoare tranzacționate pe piață.

Valorile mobiliare de stat sunt evaluate trimestrial la valoarea lor justă, determinată preponderent în baza ratelor dobânzilor la licitațiile recente de pe piața primară.

Riscul de piață aferent portofoliului de valori mobiliare investiționale este gestionat și monitorizat în baza metodologiei VaR care reprezintă interdependența între variabilele riscului. Banca aplică metodologia VaR pentru a evalua expunerea la riscul de piață aferent pozițiilor care le deține și pentru a estima pierderile economice potențiale bazate pe un șir de parametri și asumări pentru diferite modificări a condițiilor pieții. VaR reprezintă o metodă utilizată pentru cuantificarea riscului financiar prin estimarea modificării negative potențiale a valorii de piață a portofoliului cu o probabilitate de realizare definită și pentru o perioadă viitoare specificată. La calcularea VaR Banca utilizează metoda volatilităților istorice.

Expunerea la riscul de piață a portofoliului de valori mobiliare investiționale este cuantificată prin calcularea valorii expuse la Risc (Value at Risk), ce reprezintă pierderile maxime posibile aferente valorilor mobiliare în valută străină, pe o perioadă viitoare de 12 luni, cu o probabilitate, de regulă de 5%, luând în considerație volatilitățile istorice pentru o perioadă similară. La data de 31 decembrie 2007 valoarea expusă la risc a portofoliului de valori mobiliare investiționale este evaluată la nivelul de circa 16,387 mii USD sau circa 185,488 mii lei (2006: 19,220 mii USD sau circa 247,980 mii lei).

4.3.1 Riscul ratei dobânzii

Riscul ratei dobânzii este riscul ca valoarea unui instrument financiar să fluctueze datorită schimbărilor nivelului de piață al ratei dobânzii.

Pentru analiza sensibilității portofoliului de VMS a BNM nu se aplică metoda value-at-risk. Totodată, în baza judecăților profesionale proprii, se poate presupune că o fluctuație de +/- 1p.p. față de rata de intrare în portofoliu a ratei dobânzii la titlurile deținute în portofoliu implică un impact de circa +/-350 mii lei asupra capitalului băncii.

Ca rezultat al activității ce ține de politică monetară, Banca este expusă riscului ratei dobânzii pe piața internă ca urmare a acordării de credite Guvernului în anii anteriori, a creditelor acordate băncilor la o rată fixă, deținerii VMS în portofoliu BNM în sume și pentru perioade diferite de cele ale depozitelor plasate la BNM, Certificatelor BNM emise și ale altor fonduri împrumutate.

În măsura în care activele și pasivele purtătoare de dobânzi devin scadente sau li se modifică rata dobânzii în perioade diferite sau în sume diferite – permanent se urmărește corelarea ratelor curente de dobândă de pe piață.

Totodată, obținerea unei marje pozitive nu este întotdeauna posibilă datorită faptului că nivelurile activelor și obligațiilor sus-menționate sunt dictate de obiectivele politicii monetare.

În cazul împrumuturilor pe termen lung obținute de la FMI, Banca este expusă riscului ratei dobânzii ca urmare a fluctuării acesteia.

4. Managementul riscului (continuare)

4.3.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

Modificarea ratelor dobânzii pe piața externă poate avea un impact asupra valorii portofoliului de investiții în valută străină cât și asupra fluxului de numerar în viitor. Cele mai sensibile instrumente la modificarea ratelor dobânzii pe piața externă sunt valorile mobiliare în valută străină, deoarece modificarea ratelor dobânzii afectează indirect prețul acestor active.

Totodată, în rezultatul fluctuațiilor ratelor dobânzii pe piața externă pot apărea divergențe negative dintre ratele dobânzii la portofoliul investițional în valută străină și ratele dobânzii la obligațiunile în valută ale băncii.

Pentru a determina riscul ratei dobânzii aferent plasamentelor la vedere și la termen în valută străină, sunt calculate pierderile posibile asumând o diminuare cu 0.5 p.p. a ratei dobânzii la aceste instrumente pentru următoarele 12 luni. Conform soldului mediu al depozitelor la vedere și la termen pentru anul 2007, valoarea pierderilor posibile de la diminuarea ratei dobânzii cu 0.5 p.p. este evaluată la nivelul de circa 3,086 mii USD sau circa 34,927 mii lei (2006: 1,850 mii USD sau circa 23,860 mii lei).

La gestionarea riscului ratelor dobânzii cauzate de evoluțiile pe piața externă, o atenție deosebită se acordă principiului diversificării portofoliului de investiții pe scadențe și pe valute.

Ratele medii aplicabile componentelor majore ale bilanțului contabil au fost dezvăluite în notele referitoare acestor componente. Analiza activelor și obligațiunilor la 31 decembrie 2007 în funcție de ratele contractuale și scadența acestora este prezentată după cum urmează:

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2007
(toate sumele sunt exprimate în mii MDL)

4. Managementul riscului (continuare)

4.3.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

	0-3 luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	Mai mult de 2 ani	Nepurtăto are de dobândă	Total
31 decembrie 2007							
Active							
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	7,453,278	3,501,388	-	-	-	83,473	11,038,139
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	1,701	-	-	-	-	2,201,259	2,202,960
Împrumuturi reperfectate ale Guvernului RM	1,932,242	-	-	-	-	40,318	1,972,560
Valori mobiliare emise de către Guvernul RM	408,537	-	-	-	-	-	408,537
Credite acordate băncilor și altor persoane	1,707	1,708	3,415	6,758	25,251	-	38,839
Valori mobiliare investiționale	901,083	668,473	1,172,647	1,038,298	231,485	44,406	4,056,392
Active materiale pe termen lung	-	-	-	-	-	26,574	26,574
Active nemateriale	-	-	-	-	-	12,963	12,963
Alte active	-	-	-	-	-	7,325	7,325
Total active	10,698,548	4,171,569	1,176,062	1,045,056	256,736	2,416,318	19,764,289
Obligațiuni							
Moneda națională în circulație	-	-	-	-	-	7,603,347	7,603,347
Disponibilități ale Guvernului RM	1,981,208	122,000	145,000	-	-	258,601	2,506,809
Disponibilități ale băncilor	2,926,302	-	-	-	-	1,128,254	4,054,556
Certificate emise de BNM	810,201	-	-	-	-	2,727	812,928
Obligațiuni către organizațiile financiare internaționale	293,580	16,509	33,019	99,055	1,361,616	2,210,393	4,014,172
Alte obligațiuni	-	-	-	-	-	144,044	144,044
Total obligațiuni	6,011,291	138,509	178,019	99,055	1,361,616	11,347,366	19,135,856
Decalaj	4,687,257	4,033,060	998,043	946,001	(1,104,880)	(8,931,048)	628,433
31 decembrie 2006							
Total active	8,693,954	1,033,682	1,219,078	1,495,528	32,421	2,536,147	15,010,810
Total obligațiuni	2,646,879	-	35,848	107,544	1,164,707	10,055,855	14,010,833
Decalaj	6,047,075	1,033,682	1,183,230	1,387,984	(1,132,286)	(7,519,708)	999,977

Activele și obligațiunile generatoare de dobânzi, în special cuprind numerar și echivalente de numerar în valută străină, împrumuturi oferite, valori mobiliare, depozite atrase și certificate emise de Bancă, precum și împrumuturi acordate de către organizații financiare internaționale. Ele implică rate fixe ale dobânzilor, cu excepția contului curent la FMI și împrumuturilor acordate de FMI (EFF), la care se aplică rate variabile stabilite săptămânal de FMI, precum și creditele acordate băncilor pentru creditarea cooperativelor de construcție locativă, la care sunt stabilite rate flotante în dependență de modificarea ratei de bază pe termen lung stabilite de BNM.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2007
(toate sumele sunt exprimate în mii MDL)

4. Managementul riscului (continuare)

4.3.2 Riscul valutar

Riscul valutar este riscul ca valoarea instrumentelor financiare să varieze urmare modificării ratelor de schimb. La 31 decembrie 2007, Banca avea următoarea poziție valutară:

	<u>MDL</u>	<u>USD</u>	<u>EUR</u>	<u>GBP</u>	<u>XDR</u>	<u>Alte valute</u>	<u>Total</u>
31 decembrie 2007							
Active							
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	-	5,848,165	2,725,038	2,464,688	-	248	11,038,139
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	2,201,230	-	-	-	1,730	-	2,202,960
Împrumuturi reperfectate ale Guvernului RM	1,972,560	-	-	-	-	-	1,972,560
Valori mobiliare emise de către Guvernul RM	408,537	-	-	-	-	-	408,537
Credite acordate băncilor și altor persoane	38,839	-	-	-	-	-	38,839
Valori mobiliare investiționale	-	2,161,252	1,350,872	544,268	-	-	4,056,392
Active materiale pe termen lung	26,574	-	-	-	-	-	26,574
Active nemateriale	12,963	-	-	-	-	-	12,963
Alte active	3,170	2,248	1,907	-	-	-	7,325
Total active	<u>4,663,873</u>	<u>8,011,665</u>	<u>4,077,817</u>	<u>3,008,956</u>	<u>1,730</u>	<u>248</u>	<u>19,764,289</u>
Obligațiuni							
Moneda națională în circulație	7,603,347	-	-	-	-	-	7,603,347
Disponibilități ale Guvernului RM	2,277,520	6,692	222,597	-	-	-	2,506,809
Disponibilități ale băncilor	2,133,021	767,877	1,153,658	-	-	-	4,054,556
CertIFICATE emise de BNM	812,928	-	-	-	-	-	812,928
Obligațiuni către organizațiile financiare internaționale	2,208,201	-	-	-	1,805,971	-	4,014,172
Alte obligațiuni	143,934	89	21	-	-	-	144,044
Total obligațiuni	<u>15,178,951</u>	<u>774,658</u>	<u>1,376,276</u>	<u>-</u>	<u>1,805,971</u>	<u>-</u>	<u>19,135,856</u>
Decalaj	<u>(10,515,078)</u>	<u>7,237,007</u>	<u>2,701,541</u>	<u>3,008,956</u>	<u>(1,804,241)</u>	<u>248</u>	<u>628,433</u>
31 decembrie 2006							
Total active	<u>5,005,737</u>	<u>5,413,971</u>	<u>2,641,963</u>	<u>1,946,517</u>	<u>2,457</u>	<u>165</u>	<u>15,010,810</u>
Total obligațiuni	<u>11,177,892</u>	<u>527,499</u>	<u>481,887</u>	<u>-</u>	<u>1,823,555</u>	<u>-</u>	<u>14,010,833</u>
Decalaj	<u>(6,172,155)</u>	<u>4,886,472</u>	<u>2,160,076</u>	<u>1,946,517</u>	<u>(1,821,098)</u>	<u>165</u>	<u>999,977</u>

Alte valute sunt reprezentate, în principal, de yeni japonezi, lei românești și ruble rusești.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2007
(toate sumele sunt exprimate în mii MDL)

5. Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci

	31 decembrie 2007	31 decembrie 2006
Numerar în valută străină	1,362	1,354
Conturi Nostro	678,630	63,824
Depozite la termen în valută străină	10,358,147	5,918,073
	11,038,139	5,983,251

Numerarul și plasamentele pe termen scurt în bănci sînt prezentate la valoarea netă de suma numerarului aflat în casa centrală a BNM, prezentarea valorii nete fiind considerată adecvată ținînd cont de calitatea BNM de emitent a monedei naționale.

La situația din 31 decembrie 2007 ponderea cea mai semnificativă în acest articol o dețin depozitele la termen în valută (cca 93.84%). La finele perioadei de gestiune depozitele la termen în valută au fost plasate la contrapărți cu rating înalt, inclusiv, contrapărți cu ratingul „AAA” – 28.35%, „AA” – 53.90%, „AA-” – 17.75% (la 31 decembrie 2006: „AAA” – 36.76 %, „AA+” – 7.30%, „AA” – 35.60%, „AA-” – 20.34%).

Rata medie a profitabilității depozitelor la termen în valută străină pentru anul 2007 constituie 5.14% (în anul 2006 – 4.36%) și este superioară benchmarkului compus aferent portofoliului de investiții calculat pentru aceeași perioadă, care constituie 4.64% (în anul 2006 – 4.18%).

6. Creanțe/obligațiuni ale/către organizațiile financiare internaționale

	31 decembrie 2007	31 decembrie 2006
Active		
Cota Republicii Moldova la Fondul Monetar Internațional (FMI)	2,201,230	2,391,843
Cont curent la FMI	1,730	2,457
	2,202,960	2,394,300
Obligațiuni		
Cont 1	2,201,141	2,391,746
Cont 2	90	98
Total disponibilități ale FMI	2,201,231	2,391,844
Alte organizații internaționale	6,970	2,920
Credite acordate de FMI	1,805,971	1,823,964
	4,014,172	4,218,728

Republica Moldova a aderat la FMI la 12 august 1992. Banca Națională a Moldovei activează în calitate de agent la efectuarea tranzacțiilor financiare cu FMI și în calitate de depozitar pentru menținerea conturilor FMI. Calitatea de membru în cadrul FMI este distribuită în bază de cotă. Cota membrului este determinată în urma acceptării în calitate de membru și este, periodic, majorată conform Revizuirii Generale a Cotelor. Cota formează baza pentru relațiile financiare și organizaționale cu FMI și determină, printre altele, dreptul relativ de vot al membrului, accesul maxim la finanțarea FMI și cota de membru în orice alocație a XDR.

6. Creanțe/obligațiuni ale/către organizațiile financiare internaționale (continuare)

Contul Cota FMI reflectă plata inițială și ulterioară a cotei și este un activ al membrului FMI. Până la 25% este achitat Fondului Monetar Internațional de către fiecare membru în active de rezervă specificate de FMI și restul sumei este achitată în valuta țării membre.

Partea cotei spre achitare în moneda națională este depozitată în Contul nr. 1 al FMI și Contul nr. 2 al FMI. Contul nr. 1 al FMI este utilizat pentru tranzacțiile operaționale ale FMI (procurări, răscumpărări), iar Contul nr. 2 al FMI este utilizat pentru plata cheltuielilor suportate de FMI în moneda națională a țării membre.

Sumele incluse în bilanțul contabil al BNM în cadrul „Obligațiunilor către organizațiile financiare internaționale” includ, de asemenea, și creditele primite de către BNM de la FMI. Aceste credite sunt exprimate în Drepturi Speciale de Tragere (XDR), iar în bilanțul contabil sunt prezentate în echivalentul MDL la finele perioadei gestionare.

La 31 decembrie 2007 soldul creditelor primite de la FMI este:

- Angajamente PRGF – 86,372 mii XDR (la 31 decembrie 2006 – 68,358 mii XDR)
- Angajamente EFF – 14,583 mii XDR (la 31 decembrie 2006 – 25,417 mii XDR)

Facilitatea de Reducere a Sărăciei și Creștere Economică (PRGF) reprezintă împrumuturi acordate țărilor sărace cu PIB mai mic de 895 USD pe persoană. FMI a acordat credite în cadrul PRGF pentru o perioadă de 10 ani cu perioada de grație de 5.5 ani. Rata dobânzii pentru aceste credite este de 0.5% pe an.

Pe parcursul anului 2007 BNM a primit o tranșă în mărime de 21,710 mii XDR în cadrul facilității PRGF (2006: două tranșe în mărime de 43,410 mii XDR).

Facilitatea de Finanțare Extinsă (EFF) reprezintă împrumuturi oferite pentru susținerea creșterii economice și sunt acordate economiilor cu deficit al balanței comerciale și de plăți. FMI a acordat credite în suma de 87,500 mii XDR pentru o perioadă de 10 ani, cu perioada de grație de 4.5 ani și rata dobânzii flotantă stabilită săptămânal de FMI.

Creditele primite de către BNM de la FMI din Contul Resurselor Generale sunt garantate cu o cambie emisă de Banca Națională a Moldovei.

Alte organizații internaționale reprezintă disponibilitățile Băncii Internaționale de Reconstrucție și Dezvoltare și ale Asociației Multilaterale de Garantare a Investițiilor.

7. Împrumuturi reperfectate ale Guvernului RM

	31 decembrie 2007	31 decembrie 2006
Împrumuturi reperfectate ale Guvernului RM	1,932,242	2,092,242
Dobânda la împrumuturile acordate/ reperfectate ale Guvernului RM	40,318	21,580
	<u>1,972,560</u>	<u>2,113,822</u>

7. Împrumuturi reperfectate ale Guvernului RM (continuare)

Valoarea de bilanț a datoriei statului față de BNM (suma împrumutului și dobânzile calculate) la situația din 31 decembrie 2007 comparativ cu 31 decembrie 2006 a înregistrat o diminuare cu 141,261 mii lei sau cu 6.68%. Diminuarea la acest articol în suma menționată se datorează, micșorării soldului împrumuturilor în rezultatul achitării sumei de 160,000 mii lei, (prevăzută spre achitare în Legea bugetului de stat pe anul 2007) și majorării cu suma dobânzii calculate către 31 decembrie 2007 cu 18,738 mii lei.

Rata dobânzii la împrumuturile în sold la 31 decembrie 2007 a variat între 13.60 – 15.76%, vis-a-vis de 6.98 – 13.69% la 31 decembrie 2006.

Împrumuturile sunt garantate cu valori mobiliare de stat la rata pieței, emise de Guvernul RM cu termenul de circulație similar termenului împrumutului care pot fi tranzacționate pe piață. La 31 decembrie 2007 valoarea nominală a VMS depuse în gaj constituie 2,006,508 mii lei (la 31 decembrie 2006: 2,140,514 mii lei)

Împrumuturile ajunse la scadență au fost prelungite pe un termen de 91 de zile, cu rata dobânzii recent formată pe piața primară la valorile mobiliare de stat cu același termen.

8. Valori mobiliare emise de către Guvernul RM

	31 decembrie 2007	31 decembrie 2006
Valori mobiliare emise de către Guvernul RM	415,502	409,030
Scont la valori mobiliare emise de Guvernul RM	(7,352)	(4,716)
Reevaluarea valorilor mobiliare emise de Guvernul RM	387	(1,740)
	408,537	402,574

La 31 decembrie 2007 portofoliul BNM a fost compus din valori mobiliare de stat emise și transmise BNM ca rezultat al conversiunii anterioare în VMS a datoriei de stat interne contractate de la Banca Națională a Moldovei în anii precedenți. Aceste valori mobiliare sunt clasificate ca active disponibile pentru vânzare și sunt reflectate la valoarea justă.

La finele anului 2007 acest articol a înregistrat o creștere de 5,963 mii lei față de finele anului 2006 datorită obținerii în portofoliu pe parcursul trimestrului IV al anului 2007 a VMS la rate de dobândă mai înalte comparativ cu aceeași perioadă a anului 2006.

Rata nominală medie ponderată a dobânzii la VMS din portofoliul BNM, reemise pe parcursul anului 2007 constituie 12.78% (anul 2006: 6.17%), rata maximă – 15.76% (anul 2006: 13.69%) fiind înregistrată în octombrie 2007 (decembrie 2006), iar rata minimă – de 10.45% (anul 2006: 1.01%) a fost înregistrată în septembrie 2007 (februarie 2006).

Rata medie de piață a portofoliului de VMS deținute de BNM la 31 decembrie 2007 a constituit 14.19% (la 31 decembrie 2006 – 13.30%).

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2007
(toate sumele sunt exprimate în mii MDL)

9. Credite acordate băncilor și altor persoane

	<u>31 decembrie 2007</u>	<u>31 decembrie 2006</u>
Credite acordate băncilor	33,461	40,670
Credite acordate altor persoane	5,378	5,362
Subtotal	<u>38,839</u>	<u>46,032</u>
Minus: Provizioane pentru deprecierea valorii creditelor	-	-
	<u><u>38,839</u></u>	<u><u>46,032</u></u>

Acest articol include soldul creditelor acordate băncilor comerciale în anii 1993-2000 pentru creditarea cooperativelor de construcție ale locuințelor și soldul creditelor acordate salariaților BNM, ajustate la suma provizionului.

Diminuarea soldului la acest articol cu 7,193 mii lei sau cu 15.63% se datorează rambursării creditelor de către bănci.

Astfel, soldul creditelor acordate băncilor s-a micșorat cu 7,209 mii lei, de la 40,670 mii lei la 33,461 mii lei, iar soldul creditelor acordate salariaților BNM s-a majorat cu 16,00 mii lei, de la 5,362 mii lei la 5,378 mii lei.

Creditele acordate de către Banca Națională a Moldovei băncilor comerciale sânt asigurate cu mijloacele conturilor Loro ale Băncilor comerciale în lei moldovenești. La situația din 31 decembrie 2007 gajul depus de către bănci ca asigurare a rambursării creditelor acordate și a dobânzilor aferente constituie 199,010 mii lei (la 31 decembrie 2006: 199,010 mii lei).

La 31 decembrie 2007 gajul depus de către salariați ca asigurare a rambursării creditelor acordate și dobânzilor aferente constituie 8,930 mii lei (la 31 decembrie 2006: 8,634 mii lei).

Fluctuațiile provizionului pentru pierderi la credite pe parcursul anului au fost precum urmează:

	<u>2007</u>	<u>2006</u>
La 1 ianuarie	-	10
Venituri din provizioane pe parcursul anului	(5)	(10)
Cheltuieli cu provizioane pe parcursul anului	5	-
La 31 decembrie	<u>-</u>	<u>-</u>

La 31 decembrie 2007 BNM nu a înregistrat restanțe la creditele acordate.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2007
(toate sumele sunt exprimate în mii MDL)

10. Valori mobiliare investiționale

	31 decembrie 2007	31 decembrie 2006
Valori mobiliare în valută străină cu cupon	4,002,772	3,981,882
Primă/scont la valori mobiliare în valută străină cu cupon	(9,049)	(8,938)
Dobândă cumpărată la valori mobiliare în valută străină cu cupon	6,221	10,973
Dobândă calculată la valori mobiliare în valută străină cu cupon	44,406	48,024
Reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină cu cupon	12,042	(12,615)
	4,056,392	4,019,326

Valorile mobiliare emise de nerezidenți deținute de Banca Națională a Moldovei sunt reprezentate, în principal, de valori mobiliare emise de entități din Statele Unite ale Americii și Uniunea Europeană. La 31 decembrie 2007, toate valorile mobiliare emise de nerezidenți, disponibile în portofoliul Băncii Naționale a Moldovei dețin cel mai înalt rating - „AAA” (la 31 decembrie 2006: “AAA”- 100 %).

Aceste valori mobiliare sunt active cu risc scăzut și sunt clasificate ca active financiare la valoarea justă trecute prin contul de profit și pierdere deținute pentru tranzacționare.

Pe parcursul anului 2007 soldul valorilor mobiliare emise de nerezidenți s-a majorat în echivalentul în MDL cu 0.92%, (în anul 2006 s-a majorat cu 53.96%).

În perioada de gestiune au ajuns la scadență sau au fost vândute valori mobiliare în valută străină cu valoarea nominală totală de 130,000 mii USD; 63,000 mii EUR și 16,500 mii GBP (în anul 2006 – 110,000 mii USD; 40,000 mii EUR și 7,500 mii GBP). Totodată, au fost procurate valori mobiliare în valută străină cu valoarea nominală totală de 164,000 mii USD; 65,000 mii EUR și 14,000 mii GBP (în anul 2006: 164,000 mii USD; 60,000 mii EUR și 15,000 mii GBP).

11. Active nemateriale și materiale pe termen lung

			Active materiale pe termen lung în curs de execuție	Active nemateriale	Active nemateriale în curs de execuție	Total
	Clădiri	Echipeamente				
Cost						
La 1 ianuarie 2007	36,627	76,111	15	26,269	-	139,022
Achiziții	-	3,675		636	120	4,431
Ieșiri	(207)	(1,915)	-	(1,201)	-	(3,323)
La 31 decembrie 2007	36,420	77,871	15	25,704	120	140,130
Deprecierea acumulată						
La 1 ianuarie 2007	18,478	63,230	-	9,539	-	91,247
Uzura calculată	992	7,037	-	4,523	-	12,552
Ieșiri	(90)	(1,915)	-	(1,201)	-	(3,206)
La 31 decembrie 2007	19,380	68,352	-	12,861	-	100,593
Valoarea de bilanț						
La 1 ianuarie 2007	18,149	12,881	15	16,730	-	47,775
La 31 decembrie 2007	17,040	9,519	15	12,843	120	39,537

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2007
(toate sumele sunt exprimate în mii MDL)

11. Active nemateriale și materiale pe termen lung (continuare)

	Clădiri	Echipamente	Active materiale pe termen lung în curs de execuție	Active nemateriale	Active nemateriale în curs de execuție	Total
Cost						
La 1 ianuarie 2006	36,653	76,175	15	9,872	9,202	131,977
Achiziții	14	1,568	-	2,180	5,015	8,777
Reclasificări	-	-	-	14,217	(14,217)	-
Ieșiri	(40)	(1,632)	-	-	-	(1,672)
La 31 decembrie 2006	36,627	76,111	15	26,269	-	139,022
Deprecierea acumulată						
La 1 ianuarie 2006	17,525	56,730	-	6,346	-	80,241
Uzura calculată	993	8,476	-	3,193	-	12,662
Ieșiri	(40)	(1,616)	-	-	-	(1,656)
La 31 decembrie 2006	18,478	63,230	-	9,539	-	91,247
Valoarea de bilanț						
La 1 ianuarie 2006	19,128	19,805	15	3,526	9,202	51,676
La 31 decembrie 2006	18,149	12,881	15	16,730	-	47,775

12. Alte active

	31 decembrie 2007	31 decembrie 2006
Cheltuieli în avans	41	533
Alte creanțe	5,191	1,053
Stocuri	1,423	1,634
Mărfuri și materiale în gestiune	839	722
Subtotal	7,494	3,942
Minus: Provizioane pentru stocurile cu rulaj lent și creanțe îndoielnice	(169)	(212)
	7,325	3,730

Mișcarea provizionului pentru stocurile cu rulaj lent și creanțele îndoielnice pe parcursul anului este precum urmează:

	2007	2006
La 1 ianuarie	212	219
Cheltuieli cu provizioane pe parcursul anului	7	4
Venituri din provizioane pe parcursul anului	(50)	(11)
La 31 decembrie	169	212

13. Moneda națională în circulație

	31 decembrie 2007	31 decembrie 2006
Moneda națională în circulație	7,603,355	5,874,968
Minus: Numerar în moneda națională în casa centrală a BNM	(8)	(57,777)
	7,603,347	5,817,191

14. Disponibilități ale Guvernului RM

	31 decembrie 2007	31 decembrie 2006
Depozite la termen ale Ministerului Finanțelor	371,415	-
Depozite la vedere ale Ministerului Finanțelor	1,882,761	-
Alte disponibilități ale Guvernului RM	252,633	871,627
	2,506,809	871,627

Disponibilitățile Guvernului la situația din 31 decembrie 2007 constituie 13.10 % din totalul obligațiilor BNM (la 31 decembrie 2006: 6.22%).

Pentru depozitele la termen ale Ministerului Finanțelor, BNM plătește o dobândă, reieșind din rata medie ponderată a dobânzii pe sistemul bancar disponibilă pentru ultimele trei luni, la depozitele cu același termen de păstrare în lei moldovenești. Rata medie ponderată la depozitele atrase la termen de la Ministerul Finanțelor în perioada analizată a constituit 11.83 %.

Pentru soldul depozitelor la vedere al Ministerului Finanțelor, BNM plătește o dobândă reieșind din rata medie ponderată a dobânzii pe sistemul bancar, disponibilă pentru ultimele trei luni, la depozitele atrase la vedere cu dobândă în lei moldovenești. Rata medie la depozitele atrase la vedere de la Ministerul Finanțelor în perioada analizată a constituit 3.09 %.

15. Disponibilități ale băncilor

	31 decembrie 2007	31 decembrie 2006
Disponibilități ale băncilor comerciale, inclusiv rezervele obligatorii	3,741,505	1,491,606
Depozite ale băncilor comerciale în monedă națională	313,051	332,791
	4,054,556	1,824,397

Disponibilitățile băncilor la situația din 31 decembrie 2007 constituie 21.19% din totalul obligațiilor BNM (la 31 decembrie 2006: 13.02%).

Comparativ cu finele anului 2006 valoarea lor s-a majorat cu 2,230,159 mii lei. Această creștere a fost condiționată în special de majorarea soldului conturilor „Loro” și majorarea rezervelor obligatorii ale băncilor comerciale cu 2,249,899 mii lei în timp ce suma depozitelor atrase de la băncile comerciale s-a micșorat cu 19,740 mii lei.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2007
(toate sumele sunt exprimate în mii MDL)

16. Certificate emise de Banca Națională a Moldovei

	31 decembrie 2007	31 decembrie 2006
Certificate emise de BNM	810,201	940,361
Scont la certificatele emise de BNM	2,727	2,986
	812,928	943,347

Certificatele BNM, reprezintă valori mobiliare vândute băncilor comerciale prin intermediul licitațiilor în scopul absorbției excesului de lichiditate pe piața monetară. Acestea sunt emise cu scont și răscumpărate la scadență la valoarea nominală. Pe parcursul anului 2007 Certificatele BNM (CBN) au fost emise de regulă cu scadențe de 7, 14 și 28 zile.

Rata medie ponderată la CBN aflate în circulație la finele anului 2007 a constituit 15.86% (2006: 14.04%).

Deși pe parcursul anului 2007 soldul Certificatelor BNM aflate în circulație a înregistrat valori peste nivelul de 2,000,000 mii lei, la finele lunii decembrie soldul acestora a scăzut până la 810,201 mii lei (la prețul de vânzare).

Ca rezultat al diminuării volumului CBN în circulație la finele anului 2007 acest articol s-a diminuat cu 130,419 mii lei față de finele anului 2006.

17. Alte obligațiuni

	31 decembrie 2007	31 decembrie 2006
Obligațiuni față de Bugetul de Stat	-	313,498
Obligațiuni față de alte entități	137,293	15,782
Obligațiuni față de personal	5,061	4,922
Alte obligațiuni	1,690	1,341
	144,044	335,543

Obligațiile față de alte entități cuprind, în principal, mijloacele provizorii acumulate în procesul plasamentului acțiunilor la formarea capitalului social al ProCredit Bank S.A. în mărime de 120,000 mii lei.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2007
(toate sumele sunt exprimate în mii MDL)

18. Capital și rezerve

	31 decembrie 2007	31 decembrie 2006
Capital autorizat	288,923	288,923
Fondul general de rezervă	320,277	577,845
Total capital statutar:	609,200	866,768
Rezerva veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	-	133,099
Rezerva veniturilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale	17,643	
Venituri (pierderi) din reevaluarea valorilor mobiliare emise de către Guvernul RM	387	(1,739)
Surplus din indexarea activelor fixe	1,203	1,849
	628,433	999,977

La situația din 31 decembrie 2007 comparativ cu situația din 31 decembrie 2006 capitalul statutar a înregistrat o diminuare cu 257,568 mii lei. Aceasta a fost condiționată de utilizarea fondului general de rezervă pentru acoperirea pierderilor înregistrate la finele anului 2007 după defalcarea veniturilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale în contul corespunzător de rezervă în sumă de 17,643 mii lei și acoperirea pierderilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare din contul corespunzător de rezervă în sumă de 133,099 mii lei.

La situația din 31 decembrie 2007 de la reevaluarea valorilor mobiliare de stat a fost constatat un rezultat total pozitiv egal cu 387 mii lei, care a generat majorarea capitalului BNM cu suma respectivă.

Astfel, conform situației din 31 decembrie 2007 capitalul statutar al Băncii constituie 609,200 mii lei, nivelul acestuia în totalul obligațiunilor monetare fiind în diminuare față de perioada respectivă a anului precedent de la 10% la 4.83%.

19. Repartizarea profitului anual

	31 decembrie 2007	31 decembrie 2006
Profit (pierdere) net(ă) al anului	(373,671)	545,806
Defalcarea veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	-	(133,099)
Defalcarea veniturilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale	(17,643)	-
Acoperirea pierderilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	133,099	
Indexarea surplusului realizat din indexarea activelor fixe	647	647
Profit (pierdere) disponibil(ă) pentru distribuire	(257,568)	413,354
Acoperirea (repartizarea) pierderilor (profitului):		
Capitalul autorizat	-	(32,531)
Fondul general de rezervă	257,568	(65,062)
Bugetul de Stat	-	315,761

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2007
(toate sumele sunt exprimate în mii MDL)

19. Repartizarea profitului anual (continuare)

La situația din 31 decembrie 2007 Banca Națională a înregistrat pierdere în mărime de 257,568 mii lei, aceasta fiind condiționată în special de înregistrarea pierderilor nerealizate din reevaluarea stocurilor valutare în sumă de 885,438 mii lei.

20. Venituri din dobânzi

	<u>31 decembrie 2007</u>	<u>31 decembrie 2006</u>
Venituri din dobânzi la plasamente pe termen scurt în bănci:		
Dobânzi la depozite la termen în bănci străine	281,671	179,508
Dobânzi la depozite plasate overnight	89,373	31,709
Dobânzi la disponibilități	1,783	1,808
	<u>372,827</u>	<u>213,025</u>
Venituri din dobânzi la valori mobiliare:		
Dobânzi la valori mobiliare emise de nerezidenți cu cupon și scont	179,724	137,328
Amortizarea scontului la valori mobiliare emise de Guvernul RM	48,308	22,011
	<u>228,032</u>	<u>159,339</u>
Venituri din dobânzi la creditele acordate:		
Dobânzi la împrumuturile reperfectate Guvernului RM	240,556	121,650
Dobânzi la creditele acordate băncilor și salariaților	4,279	4,873
	<u>244,835</u>	<u>126,523</u>
	<u><u>845,694</u></u>	<u><u>498,887</u></u>

21. Cheltuieli cu dobânzi

	<u>31 decembrie 2007</u>	<u>31 decembrie 2006</u>
Cheltuieli cu dobânzi la creditele primite:		
Dobânzi la creditele primite de la FMI	24,805	32,559
	<u>24,805</u>	<u>32,559</u>
Cheltuieli cu dobânzi aferente disponibilităților:		
Dobânzi aferente rezervelor obligatorii	16,444	15,418
Dobânzi aferente depozitelor atrase de la bănci	29,299	30,962
Dobânzi la depozitele atrase de la Ministerul Finanțelor	53,175	-
	<u>98,918</u>	<u>46,380</u>
Cheltuieli cu dobânzi aferente operațiunilor cu valori mobiliare și REPO:		
Amortizarea scontului la certificatele BNM	198,406	40,235
Dobânzi la valorile mobiliare investiționale	4	-
	<u>198,410</u>	<u>40,235</u>
	<u><u>322,133</u></u>	<u><u>119,174</u></u>

22. Venituri / (Pierderi) din tranzacții și diferențe de schimb valutar

	31 decembrie 2007	31 decembrie 2006
Venituri realizate din operațiuni de schimb valutar	4,525	133,330
Venituri (pierderi) nerealizate din diferențe de schimb valutar	(885,438)	133,099
	(880,913)	266,429

23. Venituri / (Pierderi) din reevaluarea valorilor mobiliare

	31 decembrie 2007	31 decembrie 2006
Veniturile nete realizate din valori mobiliare	6,861	4,544
Venituri nete nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare	17,643	-
Pierderi nete nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare	-	(6,924)
	24,504	(2,380)

24. Alte venituri

	31 decembrie 2007	31 decembrie 2006
Veniturile aferente serviciilor de decontare în SAPI	9,213	7,394
Venituri aferente operațiunilor cu numerar	11,374	-
Alte venituri	3,647	2,682
	24,234	10,076

25. Cheltuieli operaționale

	31 decembrie 2007	31 decembrie 2006
Cheltuieli aferente monedei naționale	4,053	50,624
Cheltuieli cu personalul	35,636	33,624
Cheltuieli privind amortizarea activelor nemateriale și materiale pe termen lung	12,551	12,662
Cheltuieli de comunicare	5,728	5,028
Cheltuieli pentru reparații de clădiri și echipament	273	718
Cheltuieli de menținere a echipamentului	445	517
Alte cheltuieli operaționale	6,417	4,869
	65,103	108,042

Cheltuielile cu personalul includ și contribuțiile obligatorii de asigurare socială de stat în mărime de 6,681 mii lei și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în mărime de 699 mii lei (2006: 6,508 mii lei și 529 mii lei respectiv).

26. Părți afiliate

La 31 decembrie 2007 cheltuielile de remunerare aferente conducerii Băncii, inclusiv conducătorilor de nivel mediu au constituit 3,877 mii lei (2006: 3,335 mii lei).

Banca oferă credite angajaților săi. Prezentarea în continuare reprezintă mișcarea împrumuturilor oferite și soldul la credite oferite conducerii băncii, inclusiv conducătorilor de nivel mediu:

	<u>Sold la 1</u> <u>ianuarie</u>	<u>Credite</u> <u>acordate</u>	<u>Rambursari</u>	<u>Sold la 31</u> <u>decembrie</u>
2006	676	-	43	633
2007	633	-	78	555

Creditele sunt acordate persoanelor de conducere la rate a dobânzii aplicate pentru toți salariații BNM în condițiile prevăzute de actele normative interne ale BNM. Aceste credite sunt asigurate prin gajul depus de fiecare persoană beneficiară, care la situația din 31 decembrie 2007 a înregistrat o valoare de 984 mii lei (la 31 decembrie 2006: 984 mii lei). La data de 31 decembrie 2007 aceste credite sunt clasificate în categoria creditelor performante la care nu se formează provizion.

27. Angajamente și contingente

Litigii

La 31 decembrie 2007 Banca a fost implicată în 2 litigii împotriva Băncii și într-un litigiu către o fostă bancă autorizată privind inițierea procedurii de insolvență. La situația din 31 decembrie 2007 banca nu a înregistrat provizioane pentru litigii, deoarece la acel moment nu avea nici o obligație legală sau presupusă care ar fi apărut dintr-un eveniment trecut, de asemenea nu au existat dovezi de eventuale ieșiri viitoare de fluxuri economice, necesare achitării unor obligațiuni.

Angajamente legate de creditare

La 31 decembrie 2007 nu exista nici un angajament de creditare.